

HLAVNÍ POZNATKY Z ANALÝZY

Lidské zdroje jsou základním faktorem rozvoje, jejich velikost a kvalita ovlivňuje životní úroveň v daném území. Růst životní úrovně je podmíněn ekonomickým rozvojem a ten do značné míry závisí na vytváření předpokladů pro dlouhodobý růst konkurenční schopnosti. Změny v oblasti lidských zdrojů je vhodné mapovat v dlouhodobém pohledu, změny zejména ve velikosti pracovní síly a její kvalitě jsou pozvolné, nejvýraznější meziroční změny jsou obvykle u ukazatelů nezaměstnanosti. Z těchto důvodů je v grafech tam, kde to bylo možné, uveden časový interval let 1993 až 2009. V datové příloze je časová řada vybraných ukazatelů za kraj za roky 2000 až 2009.

Velikost pracovní síly

Pracovní sílu Královéhradeckého kraje tvořilo v roce 2009 celkem 276 tisíc osob, což bylo 49,7 % obyvatel kraje. V dlouhodobém pohledu se pracovní síla v kraji zvětšovala, ale tento trend se v příštích letech zastaví a vlivem věkového složení bude počet ekonomicky aktivních osob klesat.

Velikost pracovní síly v kraji určovaly změny ekonomické aktivity obyvatelstva a demografické změny. Ekonomická aktivita se snižovala, což se ve spojení se změnami ve věkové struktuře obyvatel projevovalo střídáním generací na pracovním trhu. Rostl počet studentů, rostl i počet důchodců, pokračoval proces stárnutí populace kraje.

Většina zaměstnaných je v postavení zaměstnanců, v roce 2000 to bylo 83,5 % zaměstnaných v kraji a za deset let se podíl snížil na 81,9 % a je třetí nejnižší po Hl. městě Praha a Středočeském kraji. Naproti tomu má Královéhradecký kraj na trhu práce jeden z nejvyšších podílů podnikatelů v ČR.

Pracovní síla stárne, ve sledovaném období klesala aktivita mladých a rostla aktivita starších. Míra ekonomické aktivity i míra zaměstnanosti jsou pod průměrem ČR. Míra ekonomické aktivity činila v roce 2009 podle výsledků VŠPS v kraji 58,0 % a míra zaměstnanosti dosáhla 53,5 %.

Ekonomicky neaktivních přibývá a největší část tvoří důchodci. Určitý potenciál pracovní síly představují ti, kteří trh práce dočasně opustili, zejména osoby na rodičovské dovolené. Jejich podíl v roce 2009 představoval 8 % ekonomicky neaktivních osob.

Významnou složkou ekonomicky neaktivních jsou potenciální pracovní síly, které se zatím na své budoucí povolání připravují, tj. žáci a studenti. V Královéhradeckém kraji i přes pokles počtu narozených dětí, které se teď již stávají 15letými, budoucí pracovní síla převažuje nad minulou. Příprava na povolání se prodlužuje se snahou o získání co nejvyššího stupně vzdělání.

Kvalita pracovní síly

Patříme mezi kraje s vyšší úrovní vzdělanosti, přestože tempo růstu vzdělanosti bylo nižší než je průměr za ČR.

Největší část pracovní síly v kraji (přes 43 %) má stále jen střední vzdělání bez maturity. Situace se v čase mění, ale nárůst středoškoláků s maturitou je pomalejší než v průměru za ČR, podíl vysokoškoláků roste v kraji mírně rychleji.

Přes výrazný nárůst terciárně vzdělaných osob, hlavní zásobou lidských zdrojů ve vědě a technologiích zůstávají zaměstnaní v této oblasti. Podíl jádra lidských zdrojů ve V a T na celkové zásobě se jen přibližuje k průměru za ČR. Nárůst zásoby lidských zdrojů ve V a T je zřejmý v kraji od roku 2003.

S demografickým vývojem je patrný posun na trhu práce – střední vzdělání s maturitou se stává standardem a lidé ho dohánějí i formou distančního studia. Studenti v kraji upřednostňují studium na VŠ před studiem na VOŠ.

Zájem o rekvalifikaci v čase roste, ženy se rekvalifikují více než muži. Úspěšnost absolventů rekvalifikačních kursů při hledání zaměstnání patří v kraji k nejvyšším v ČR.

Využití pracovní síly

Míra zaměstnanosti ve věku 20 – 64 let byla v kraji téměř 70%. Převažující část zaměstnaných (81,9 %) byla v zaměstnaneckém poměru.

Nejvyšší nezaměstnaností byly v kraji postiženy nejmladší věkové skupiny do 29 let a také osoby se základním vzděláním a bez vzdělání. S rostoucí úrovní vzdělání se specifická míra nezaměstnanosti snižuje.

Trendy ve vývoji obecné míry nezaměstnanosti potvrzují i výsledky z MPSV o registrované míře nezaměstnanosti v kraji.

Podnikatelská aktivita v kraji roste, tempo růstu bylo ve sledovaném období druhé nejrychlejší ze všech krajů.

Z hlediska zaměstnanosti má v kraji svou nezastupitelnou roli zpracovatelský průmysl, následují odvětví velkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidel, stavebnictví, vzdělávání a zdravotnictví.

Odvětvová struktura kraje ukazuje na potřebu spíše kvalifikované pracovní síly především u nemanuálních, ale i manuálních zaměstnání.

Trh práce v kraji je ovlivněn i sezónními výkyvy, nárůst nezaměstnanosti je zřetelný především v zimních měsících, absolventská nezaměstnanost (červenec až září) není v kraji tak výrazná.

Výší mzdy, která vypovídá o ceně pracovní síly, se řadí náš kraj na nejnižší příčky mezi kraji. Zřejmě i díky nižší úrovni mezd se nezaměstnanost v regionu drží dlouhodobě na nižší úrovni než je průměr ČR.

Strukturální nezaměstnanost patřila k nejnižším mezi kraji, podobně je tomu v kraji i s dlouhodobou nezaměstnaností.

Patříme mezi kraje s vyšším podílem osob dojíždějících za prací mimo kraj, tradičně velká migrace je do sousedního Pardubického kraje.

Podnikatelská aktivita cizinců roste výrazně rychleji než u obyvatel kraje. Cizinci v kraji nejčastěji vykonávají manuální kvalifikované a nekvalifikované práce.